

Drámai erő

Interjú Garaczi Lászlóval, a *Rivalda* című antológia egyik szerkesztőjével

Az idei könyvhétre Garaczi László, Mohácsi János és Tarján Tamás szerkesztésében jelent meg a 2005–2006-os évad nyolc legjobb drámáját közlő *Rivalda* című válogatás. Kérdéseinkre a kötet egyik szerkesztője, Garaczi László válaszol.

2005-ben 15 év után először jelent meg a Rivalda. Mit tudsz erről, mi volt a hosszú hallgatás oka?

A Magvetőnek a rendszerváltás után előről, szinte a nulláról kellett újra kezdenie az építkezést, azt sejtem, hogy ebben a nehezebb periódusban finansiális okai lehettek, hogy a hagyományos könyvheti antológiák (Körkép, Új versek, Rivalda) közül az utóbbinak, a legdrágábbnak a kiadásáról le kellett mondaniuk, de erről a kérdésről pontosabb választ a kiadó munkatársai tudnának adni.

Egy éve Morcsányi Géza, Tarján Tamás és a te szerkesztésedben látott napvilágot a drámakötet, idén Mohácsi Jánossal és Tarján Tamással közösen állítottátok össze. Egy író, egy színházi ember (rendező vagy dramaturg) és egy színikritikus-irodalomtörténész dolgozott együtt. Hogyan zajlik a közös munka?

A Kiadó begyűjti a kéziratokat a színházaktól, elolvassuk őket, javaslatok készítünk, aztán összegyűlünk, és a kiadó munkatársával együttműködve kialakítjuk a kötettervet. Kicsit nyilván mások a nézőpontok, különböznek az ízlések, de a tapasztalat az, hogy mindkét évben konstruktívan tudunk együttműködni. Természetesen íróként és Drámaíró Kerekasztal küldötteként az írói, drámaírói szempontokat próbálom minél hatékonyabban képviselni, de ebben társra találtam a többiekben.

Olyan drámákat válogattatok be a kötetbe, amelyeket kiváló társulatok, jeles rendezők vittek sikerre a színpadon. A drámaszövegre figyeltetek, vagy arra, mennyire működőképes a színen a szöveg? Az irodalmi vagy a színházi szempontok nyomtak többet a latban?

A magam nevében nyilatkozhatom, legfontosabb számomra a darab drámai ereje, irodalmi minősége, hiszen itt egy könyv készül, amit olvasók fognak megvenni és elolvasni. Természetesen az előadások sikeressége is fontos, hiszen számítanunk kell az olyan olvasókra, akik azért veszik meg az antológiát, hogy felelevenítsék a

színházi élményt. Egy drámai szöveg minőségéhez, színvonalához hozzátartozik a „működőképessége”, a színrevitel jó lehetősége, nem lenne szerencsés leválasztani róla. Voltak aztán kisebb súllyal latba eső szempontok a válogatás során: a kötet szerkezetének arányossága, drámai műfajok és tematikák változatossága, terjedelmi szempontok, esetleg generációk, nemek, színházak reprezentációja stb.

Mennyire fordítottatok gondot arra, hogy egy kiváló előadáson sikerre vitt gyengébb drámaszöveg ne kerüljön előnybe egy kiváló szöveggel szemben, amely esetleg gyengébb színpadi előadást ért meg?

Számomra a drámai szöveg ereje, színvonala volt az elsőrendű szempont.

Figyeltetek arra, hogy olyan drámákat közöljete a kötetben, amelyek színházi szakmai fórumon sikereket értek el, díjakat nyertek, esetleg nagyobb közönségsikerre számíthatnak?

Ez is szempont lehet, hisz sikeres, népszerű antológiát akartunk létrehozni.

Ezek a drámák mint szövegek jóval előbb készültek el, mint a szemlézett 2005-2006-os évad, hogy mást ne mondjak, Háy János Pityu bácsija már megjelent a 2004-es A Gézagyerek című drámakötetében, Forgách András A kulcs című műve pedig a 2003-as Édes anyanyelvünk pályázaton lett díjazott. Vagyis ismerhetőek, olvashatóak voltak jóval a Rivalda megjelenése előtt is. Nem okoz ez az időbeli távolság gondot frissesség tekintetében?

A Rivalda válogatásának alapelve, hogy az előző évad ősbemutatói közül a legjobbakat válassza ki. Csak nagyon szoros „verseny” esetén vettük tekintetbe, hogy publikálták-e korábban a darabokat. Ha ezek a művek jók, márpedig bízunk benne, hogy azok, akkor egy-két év alatt nem évülhet el a frissességük.

Nincs egyszerű dolgok a szerkesztésben, hiszen még nagyban tart a színházi évad, amikor a kötetnek már nyomdába kell kerülnie. Mi a sorsuk a 2006 májusában bemutatott daraboknak?

Viszonylag kevés színház tűz ki fontos bemutatót az évad legvégére, ha igen, ezek átcsúsznak a következő évi Rivalda-válogatásba.

Nem gondolkoztatok azon, hogy a Rivalda mellett DVD-n is megjelenesse a kiadó az előadásokat?

Nem rossz ötlet, fel fogom vetni a „megfelelő fórumokon”

Az Ünnepi Könyvhéttel közel egy időben zajlik a POSZT (Pécsi Országos Színházi Találkozó), ahol idén is lesz könyvbemutatója a Rivaldának. Ez egy kivételes helyzet, hiszen a színházi szakma és a színházrajongók apraja-nagyja jelen van. Milyen a fogadtatása a kötetnek? És milyen visszajelzéseket kaptok év közben?

Úgy látom, a szakma örült, hogy újjáéled a Rivalda, a tavalyi bemutató a POSZT-on jól sikerült, de azt is tudni kell, hogy a hosszú szünet alatt megváltozott a

könyvkiadás helyzete, változott a színházi élet, az antológiának újra kell „definiálnia magát”, be kell „járatódnia”. Az első évek fontosak lehetnek abból a szempontból, milyen szerepe lehet a Rivaldának a jövőben. A kritikai visszajelzések pozitívak, és ha Toller László, Pécs polgármestere újra segítségünkre lesz a kötet támogatásával, mindenképp folytatni szeretnénk.

Rivalda 2005–2006 – Nyolc mai magyar dráma, Szerk. Garaczi László, Mohácsi János, Tarján Tamás, Magvető Kiadó, 2006

Tartalom: **Eörsi István: Halálom reggelén**, Forgách András: A kulcs, Háy János: A Pityu bácsi fia, Kárpáti Péter: Első éjszaka avagy utolsó, Kukorelly Endre: Élnek még ezek?, Tasnádi István: Magyar zombi, Toepler Zoltán: Ó, Moliére, Visky András: A szökés

Nagy Gabriella